اهمیت رسم المصحف در اثبات استناد قرائات تا حضرت رسول (ص)

- قدرت ارجاع و اثبات قرائات، در رسم المصحف (کم قار)

قدرت ارجاع و اثبات قرائات، در رسم المصحف (کم قار)

صفحه هفتم از این جزوه بودیم. در دو جلسه از مقدمه مجمع البیان صحبت شد؛ از تحریری که ایشان از فرمایش شیخ داشتند نیز صحبت شد. علتی هم که به آن جا رفتیم این عبارتی بود که ایشان فرمودند: «فالقائل الی تواترها الی اربابها دون الشارع». من عرض کردم این قول نمی‌تواند در فضای مطالبی که بزرگان اهل فن مطرح کرده‌اند و جزء واضحات است، محلی از اعراب داشته باشد. یعنی بگوییم تواتر قرائات تا نافع و عاصم است.

یکی از ادله‌ای که خیلی روشن دلالت دارد بر این‌که تواتر قرائات الی القراء نیست، مسأله رسم المصحف است. جلوتر هم عرض کردم در این هفت-هشت سالی که این بحث طول کشیده، اگر از روز اول این چیزی که الآن در ذهن من هست بود، از همان روز اول بحث را از رسم المصحف شروع می‌کردم. لذا نظر شریف شما باشد؛ بعداً این‌ها را تدریس کنید، بحث کنید. این شروع و پایه قرار دادن بحث رسم المصحف برای بحث قرائات هم برای خودتان و هم برای سائرین از یک روشنی و درجه بالایی از اقناع برخوردار است. این تجربه چندین ساله من است. حال عرض می‌کنم یکی از ادله بسیار روشن بر این‌که تواتر قرائات الی اصحابها نیست، مسأله رسم المصحف است.

ببینید رسم، قوه سامعه را به بصره می‌آورد. قرائات شنیدنی است. البته در زمان ما خوب شده؛ سایت المصحف المرتّل هست. صوت‌ها ضبط می‌شود و کل مصحف را یک صوت، با قرائت عاصم، حفص، شعبة و ... دارند. هر ده قرائت موجود است. سایتی هست که قرائات عشر را با بیست روایت آورده است. در آن سایت هست. با یک کلیک همه آن‌ها را برای شما می‌خواند. الآن این موجود است. چندتا هم هست. دو تا الآن در ذهن من هست. جلسه قبل هم مصحفی آوردم که ده قرائت را داشت و در ایران چاپ شده بود. خُب آن هم مصحفی است که اگر بعداً مرتل شود، همینطور می‌شود. مصحف خیلی عالیای است که اگر نرم‌افزار آن تهیه شود، به نحوی می‌شود که هر ده قرائت را می‌توانید با صوت گوش بدهید.

شاگرد: نرم‌افزار مصحف الکویت هست که قرائات را دارد.

استاد: چندین جور نرم‌افزار هست. هم در گوشی و هم در غیر آن هست. اصلاً قرائات عشر بعد از ابن جزری جا افتاده است. کسی اندکی در فضای کسانی بورد که در علوم قرآنی هستند، یک ابرازی داشته باشد که سبع متواتر است و نه عشر، من پیدا نکردم. هر کسی آمده اینطور است. خود زرقانی هم همینطور بود؛ گفت[1]: «لما اتسع افق اطلاعی»، فهمیدم که عشر متواتر است. این در این فضا یک چیز کمی نیست.

علی ای حال قرائت صوت است و شنیدنی است. صوت کم غیر قار است؛ باید نقل کنند و مرور. اما رسم قار متصل ثابت است. می‌توان آن را با چشم دید. لذا ازاینجهت مهم است. شما در رسم المصحف قدرت اثبات و قدرت ارجاع دارید. قدرت ارجاع شوخی نیست. عرض کردم حال صوت‌های ضبطی آمده اما قبلاً که نبوده. باید با نوشته و با حفظ و با چقدر مسائل متعدد، این قرائات جا می‌گرفت. لذا مسأله رسم المصحف خیلی مهم است؛ از گوش به چشم می‌آید. چشم شما چیزی را

می‌بینند که کم قرار است.

---

[1]مناهل العرفان في علوم القرآن (۱/ ۴۳۹)